

Відгуки “Мама Павця”

26 січень 2023

- ****Раїса Тук.* Щиро вітаю! Натхнення і майбутніх перемог, щедрого врожаю, Талино Романівно!
- ****Талина Цветанская.* Вітаю. Красного Вам слова.
- ****Ірина Первушина.* Вітаю, вітаю, вітаю! Ви - найкраща!
- ****Тетяна Апостолова.* Дуже приємна новина, надихає на життя, Вітаю, бажаю нових шедеврів!
- ****Татьяна Войтенко.* Пишаюся талановитою людиною.
- ****Nadia Zaichenko.* Супер! Безмежно радіємо за Вас, Талино Романівно і зичимо нових творчих вершин!
- ****Оксана Кугерук.* Вітаю! Дуже рада за Вас, Талино Романівно!

24 січень 2023

- ****Тетяна Катрич.* Щиро вітаю!!! Перемога Ваша виправдана на всі 100 !!! Оповідання гірке і світле, як наше життя нині!!! Як добре, що Ви є на білому світі!!!
- ****Татьяна Глотова.* Щирі вітання з нагородою. Заслужено. Читала і плакала. Те, що ми тут переживаємо: біль, страх за дітей, онуків, зрада, від кого й не чекав, надія і віра, що все повернеться на круги своя. Дуже актуальний і потрібний нам тут твір. Спасибі, Талино Романівно. ❤️
- ****Лілія Дембицька.* Вітаю з нагородою, Талино Романівно! Натхнення Вам і сил на Вашій письменницькій ниві!
- ****Валентина Шукан.* Дякую за новелу.

23 січень 2023 Коли надіслано диплом
(143 коментарі)

- ****Богдана Залевская.* Вітаю. Нехай пишеться - твориться. Читати в оглядуванні.
- ****Талина Шелехова.* Дуже рада за Вас, дорога Талино Романівно! Вітаю й зичу творчого натхнення в цей складний час, а таланту Вам вистащить!
- ****Етноклуб Мальви Запоріжжя.* Талино Романівно, Ви наша зіронька й достойні найвищих нагород! Цінуйте! Бережіть себе!
- ****Світлана Богдзівич.* Щиро вітаю, Талино Романівно! Натхнення й творчих сил!

***Тетяна Катриг. Інакше не могло й бути!!! Перемогли Ваш талант і світло серця!!!

***Юлія Філоненко. Вітаю! Оце так рівень! Міцного здоров'я та нових творчих злетів!

***Талина Жорницька. Талино-го Романівно, щирі вітання! Нових Вам творчих звершень!

***Марина Сухобок. Вітаю Вас, Талино Романівно! Творчої наснаги, нових звершень та перемог!

***Таня Трунова. Талино Романівно, мої щирі вітання! Натхнення творити ще довго в мирній Україні!

***Vitaliy Pivtorak. Невсипущого ДУШКСЛОВОТРЕПЕТУ..

***Ольга Таранина. Радію!!! Твір про наші дні...досі не віриться, що це відбувається зараз!!! не можна залишитися байдужим, коли разом з героями переживаєш усі події...Читала твір, плакала. Дякую за творчість, Талино Романівно!

***Валентина Лопатюк. Вітаю щиро! Нових творчих перемог!

***Ольга Вінтоник. Пишаюся тобою!..

***Тетяна Шагупоча. Бажаю Вам, Талино Романівно, щоб натхнення окриляло на нові перемоги. Ваші оповідки допомагають збагатити словниковий запас моєї дитини.

***Galina Dedzharova. Так приємно спостерігати за твоїми успіхами, пані Талино!

***Наталія Колиганова. Щиро вітаю! (дуже приємно читати: ПИСЬМЕННИЦЮ).

***Олена Нюкало. Щирі вітання. Неймовірний успіх. Нехай натхнення вас не полишає. І хай перемоги скрізь наздоганяють вас.

***25.11.2022. "Шановна пані Талино! Щойно завершився літературний конкурс новелістичних творів імені Василя Захарченка. 2022 року у ньому взяли участь 10 авторів з різних куточків України. За результатами голосування журі цьогогорігним лауреатом конкурсу визнано саме Вас. Сердечно вітаю із заслуженою перемогою. Ваша новела "Мама Павця" буде надрукована у геркаському літературному гасописі "Холодний Яр". А також (сподіваюся на те) Ви одержите грошову винагороду за перемогу. Дякуємо Вам щиро за участь у

конкурсі і сподіваємося на подальшу співпрацю. З повагою голова журі Василь Пахаренко".

29.11.2022. (ФБ, 243 коментаря). Кланяюся кожному. Переможемо!

***[Тетяна Шарова](#). Вітаю! Заслужена перемога! Тішуся, що в Інноваційній обрії України є такі талановиті члени нашої спільноти! Вперед, тільки вперед до Перемоги на всіх фронтах!

***[Nadezhda Petrenko](#). Щиро вітаю, наша дорога Талино Романівно!! Аж на серці стало тепло!! Так приємно, так радісно, що серед пітьми є такі чудові новини!!

***[Kateryna Dotsonko](#) Вітання, ваші твори неймовірні!!! Обіймаю, це заслужена нагорода!!! Хай все буде добре!!!³ 🧡💙❤️

***[Вера Симоненко](#). Талино Романівно, щиро вітаю Вас з передбачуваною і заслуженою перемогою.

***[Ольга Фурман](#). Вітаємо! Хотілося б похитати. Бути новелістом - неабияка майстерність.

***[Алла Строганова](#). Дуже рада, що Ваші твори читають і визнають найкращими! Бажаю успіхів у праці під мирним небом України!

***[Наталія Іванко](#). Щиро вітаю, Талино Романівно! Сили, натхнення, визнання! Перемоги і миру!!!

***[Таміла Тарасенко](#). Найщиріші вітання з перемогою. Радію за Вас! Зигу подальших успіхів!

***[Юлія Шабардіна](#). Щиро радію! Ваші твори заслуговують визнання!

***[Анна Полищук](#). Мої вітання. Нових творчих злетів!

***[Василина Микуняк-Мазнюк](#). Вітаю, хай наповнюється кришечка творчості!!!

***[Наталя Рябісова](#). Вітаю! Слово Ваше крокує Україною! Бажаю визнання і за межами!

***[Svetlana Perchenyuk](#). Вітаю, Талино Романівно! Наснаги для нових творчих злетів!!!

***[Тетяна Пересунько](#). Вітаю майстриню слова)

***[Екатерина Шарикова](#). Вітання від Світанкової Родини 🧡❤️ для пані Талини. Благословив Господь Вас на щедre, срібросяйне слово для душ наших. Маю надію, що не погордуєте і завітаєте до нашої школи. Щиро запрошую на Свято Свят- Різдво Христове. Дай Бог доживемо, святкуватимемо пишно і душевно). Радію Вашому успіху Талино Романівно.

***[Антоніна Царук](#). Вітаю! Яка приємна звістка!

***[Оксана Кугерук](#). Мої найщиріші вітання, Талино Романівно! Радію за Вас! Нехай вогник творчості не згасає 🧡💙

***[Nadia Zaichenko](#). Талино Романівно, щиро розділяю радість за достойне відзначення Вашої творчості! Вітаю від душі і бажаю подальших успіхів та літературного натхнення!

***[Світлана Богдзєвиз](#). Вітаю, Талино Романівно! Натхнення й радості від творчості.

***Зоя Михасюк. Талино Романівно, щиро вітаю Вас із перемогою. Бажаю Вам міцного здоров'я, подальших успіхів та перемог, МІРУ.

***Тетяна Казак. Вітаю! Це чудово!

***Олена Булава. Сердечно вітаю!!! Пишаюся Вами!!! Нових творчих злетів!!!

***Олена Баджина. Вітаю! Бажаю невгледної наснаги і натхнення!

***Тетяна Єрмак. Щиро вітаю!!! Майстру українського слова: БРАВО!!!

***Світлана Мостовая. Дуже радію з приводу Ваших досягнень! Найщиріші вітання

***Наталія Колиганова. Приєднуюсь до привітань. Ми у Вас і не сумнівалися!!

***Зіна Байбара. Щиро вітаю вас, Талино Романівно. Наснаги, натхнення, нових перемог!

***Лариса Луцай. Вітаю! Нових творчих ідей, здійснення найзаповітніших мрій і бажань! Миру, міцного здоров'я та радості від власної праці.

***Світлана Дорошенко. Круто! Щирі вітання! Талино Романівно, наснаги!

***Богдана Залевская. Вітаю. Пишіть, творіть, даруйте людям мудрість, добро й красу українського слова. Миру й злагоди Вашій родині й усій Україні.

***Liliya Ot. Щирі вітання з абсолютно заслуженим визнанням такої важливої роботи, хай легко і приємно пишеться! Нових героїв і цікавих сюжетів! 🌻

***Світлана Сіропол. Файнезно!!! Щирі вітання!!! Переможних втілень всіх творчих задумів!!!

***Олена Семенов. Щирі вітання! Наснаги й натхнення!

***Svetlana Volkova. Вітаю Вас, Талина Романівна!!!! Ваша творчість цілком заслуговує на перемогу у конкурсах. Чекатимемо на нові твори і нові Перемог

***Ніна Толуб. Радо вітаю, дорога Талино Романівно! Це висока оцінка та ще й від Василя Пахаренка!!!!

***Талина Шелехова. Щиро вітаю, шановна Талино Романівно! Хай творчість і натхнення не полишають Вас ніколи!

***Алла Беляя. Вітаю! Ви справді найнайкраща!!!

***Талина Жорницька. Щирі вітаю, Талиночко Романівно! Щиро радію Вашим успіхам!

***Інна Дьяченко. Щирі вітання, Талино Романівно! Пишаємося Вами! Здоров'я міцного та подальших успіхів! Хай муза не залишає свою обранницю!

***Любовь Толуб. Вітаю, шановна пані Талино Романівно! Нехай Ваше життя буде сповнене любов'ю й ніжністю, як ваші сонячні твори.

***13.07.2022. На одному диханні. Так життєво, так реально, такі по-нашому, по-українськи, щиро, з добром, про велику синівську й величезну материнську Любов... Про коріння незламності нашого народу, про витoki стійкості. Про вігність України. Друкуйте на сайті, потрібno дуже! Сильно. А книжки ще надрукуємо. Роботи буде багато після Перемоги. Та ми працююvитий народ! Справимося! (Nadezhda Petrenko). П.С. Я з дівчатами згодна. То є родзинки саме Вашої стилістики.

***12.07.2022. Вітаю. Тарний відгук. Щоправда, рецензент надто прискіпливо поставився до мови твору (хоч це його парафія). Але якщо вже вам закидати стилістику (а це вже ваша царина), то що говорити про інших авторів? З тим, що перевантажено, не погоджуюся. Таразд, забурмотіла краще. Притис добре. Ну ще погодьтеся з "берегом хустки", але то вже трохи вишукано. (Олена Нюкало). П.С. Ні, моя хороша. У вас власний художній стиль.

***08.07.2022. Пані Талино, прочитав Вашу побутову трагічну новелу. Сюжет зроблено добре. Персонажі окреслені. Тільки вони промовляють однаково. Варто мову індивідуалізувати. Треба попрацювати над стилістикою. "погала бурмотіти" - краще "забурмотіла". Тляньте можливі варіанти замість написаного: "найбільш перепало тим, хто потрапив під удари", "край хустки", "заходився коло вогню", "Виглядала батька з фронту", "притис (не притиснув) міцно", "у синовій світлиці", "ослін" тощо. Перенавантажено: "Сльози спокутою згорьовано стікали по щоках". (Юрій Ковалів). ***Пишіть новели. Зараз малої прози мало, на відміну від поезії.

***20.06.2022. Шановна Талино Романівно! Ваше оповідання справило на мене дуже сильне враження. Я ридала пів години, хоча цю слабкість дозволяю собі вкрай рідко. Написано живо й настільки глибоко, що образи героїв виимальовуються гітко й швидко закарбовуються в пам'яті. Завдяки вдало підібраним епітетам, в якийсь момент навіть здається, що фізіологічно відгуваєш запахи підвалу, шматочка хлібчика і звуки зловісної напруги в повітрі. Звичайно, я не маю навиків літературного критика, але як пересічний читач, можу з упевненістю сказати, що ваша робота не може залишити байдужою жодну адекватну людину. Ваш твір допоможе пам'ятати те, про що не можна забувати й наступним поколінням. Тадаю, що Ваша робота стане дуже доречною для старшої ланки. Безперечно вона виклике шквал емоцій у молоді й підштовхне до серйозних роздумів. Єдине, щоб я додала в кінці - так це рядок з трьома крапками. «А на ранок доля вже готувала Василеві зустріч із Павлом...». І ДРУГА ЧАСТИНА... Бажаю Вам успіхів і подальшого натхнення! Дякую Вам! ЦЕ ЧУДОВА РОБОТА!

***28.05. 2022. За сльозами не багу як писати. Не можна так, Талино Романівно, прорвали Ваші слова блокаду, реву білугою. І за матою своєю, і за Кримом, і за мирним небом, за всім, що втратила. Треба Вам писати, бо слово сльозами сходить, очищає душу від болю, який копиться щодня. Дякую за

*завершення дня, мені таки треба було виплакати, бо неге. Дякую, хай пишеться
Вам щедро. (Омельченко Л.).*

Мама Павця

Березневий день виповзав на світ божий. Йому на якусь мить здалося, що все закінчилося, притихло. На якусь мить. Знову почало свистіти над містечком, над людським життям.

– От іроди кляті! Нема на вас кари господньої, – і собі почала бурмотіти старенька, яка ось уже другий місяць як разом із сином знайшла прихисток у підвалі. Вона підвелася з тапчана, всунула ноги в холодні капці.

– Отче наш, що єси на небесах... – звернувши погляд до ікони, мовила вранішню молитву.

Павло мовчки спостерігав за матір'ю. Йому не спалося. Надії на закінчення війни віддалялися з кожною звісткою про чергові успіхи підступного ворога. Правда, Павлові з матір'ю ще пощастило, бо будинок стояв на царині. Найбільше діставалося тим, хто знаходився в епіцентрі ударів. Інколи навідувалися непрохані. Усе нишпорили, заглядали, випитували. Поки не чіпали.

Мама Павця наполягала, що саме її молитва рятувала родину. Вірила, що вона є оберегом і для онука, що на Донбасі ще з 2014 року. «Помінялася з Андрійком місцями», – приказувала, скупі всміхаючись беззубим ротом.

Невістка Ярина з дітьми і правнуками встигли виїхати в західні краї, до батьківської хати, яку сусіди доглядали з тих пір, як Павця переселилася на Донбас.

– Наверни, господи, на путь праведний покруча Петра, який зрікся рідної землі, – перехрестившись, підвелася з колін.

Павло помітив, як мама кінчиком хустини змахнула підступну сльозу.

– Не ятрить душу, мамо, – підійшов, пригорнув і поцілував у голову стареньку.

– Болить, сину, серце й за нього. Від одної матері роджені. Ти ж повернувся до рідної домівки. А він? А він став зрадником, – схлипуючи, проказувала жінка.

– То був його вибір. Не виправдовую, але там були сімейні проблеми. Ви ж знаєте, яка трагедія сталася з батьками Таї, – вже вкотре шукав слова на підтримку.

Брати-близнюки були нерозлий вода. Закінчили морське училище, залишилися в Севастополі. Одружилися. І жили б собі, не знаючи горя, якби не той жахливий чотирнадцятий. Син Павло тоді перейшов на материкову Україну, а Петро залишився з ворогом. Із тих пір і не дається чути. А Павло ще рік воював на Сході, поки не комісували. Тепер Андрій їх захищає. На Донбасі.

– Сину, пора до сніданку, – перервала ланцюжок спогадів матір, вивільняючись із Павлового прихистку.

– Пора, пора, – відповів чоловік і взявся розпалювати вогонь. Він поставив на саморобну плиту чайник. Старенька дістала пів хлібини, поцілувала. Вона

знала ціну насущному, бо пережила й війну, й голод. До крихітки визбирувала: «Їмо хлібчик котика й песика», – повчали в дитинстві. Дотепер перший шматочок діставався котові, який, як тільки жінка діставала хліб, уже був тут як тут і терся біля ніг.

– Молочка б тобі, – поклала в мисочку кусень. – Потерпи. Ось-ось наші виб'ють нечисть – заживемо! – виправдовувалася перед котом пісним сніданком.

– Заживемо, матусю, – підтримав син.

Він заварив чай із м'яти й чебрецю, які минулоріч насушила рідні. Згадалося... Підвалом ширився ніжний аромат.

– Ой, як запахло рідним, – присіла Павця біля сина. Вона підсунула до Павла миску, в якій на денці було зо дві ложки каші.

– А собі? – запитливо глянув на матір.

– Сьогодні п'ятниця, то я без сніданку. Чайку посьорбаю, – промовила, відводячи погляд від сина.

– Не хитруйте, мамо. Пів дня й ріски в роті не мати, то звідки та сила візьметься, щоб наших дочекатися?

– Ти ж знаєш, що я обітницю дала. Поки Петро не повернеться до рідного, то так і буде, – з притиском у голосі сказала старенька, даючи зрозуміти, що сперечатися нема сенсу.

– Поки не свище, піду загляну до сусідів. Щось дід Дмитро підупали, – перевів розмову Павло в інше русло, знаючи добре норов матері.

– Піди-піді. На ось кусник хлібця, – відкраяла й простягнула. – А ще там у горщику, на денці, каші я залишила.

Павло склав у торбинку нехитрий скарб, накинув куртку й збирався вже вийти з хати. Але раптом повернувся, підійшов до матері, притиснув міцно до грудей, поцілував волосся й тихо промовив: «Я туди й назад. Дочекайтеся».

– Ото придумав, – відповіла, усміхнувшись кутиками губ. – Я вмію чекати. Така моя доля.

Нелегка, жіноча. Очікувала батька з фронту, чоловіка з Афганістану й Чорнобиля, сина з Донбасу. Вона молила, випрошувала Бога, щоб і Петро схаменувся й повернувся додому. Правда, де тут його домівка?

Вона з чоловіком переїхала до дітей, як сусід – вік не знати б таких – захопив Схід. Усе залишили. Пів віку. Декілька днів вибиралися з того пекла. Вибралися. Переказували, що тепер в їхній домівці живуть покручі.

Як не боліло, а довелося на схилі літ сісти дітям на шию. Нарікати не було на що. Знайшлося місце стареньким у синових хорах. Із повагою ставилися до батька-матері. Раділи онукам-правнукам. Однак горе чорним вороном влетіло в родину й за місяць до війни забрало чоловіка. Якось так несподівано різануло по родинній радості, бо якраз напередодні, у день смерті Андрія, з'явився на світ правнук. Андрійко. «Одного Бог узяв, а іншого прислав», – казали.

– Пора й мені в путь збиратися, – стираючи зі столу крихти, бурмотіла Павця. – Дай Боже миру, щоб не проливалася кров невинна, нарозуМ ірода, щоб його діти й онуки не знали спокою, як сотні мирних українських людей. Наведи на праведний шлях Петрика чорночубого, сина мого любого. Не відає, що робить, -

змахнула кінчиком хустини непрохану сльозу, яка котилася по змереженій роками щоці.

Боліло материнське серце. Не менше нило й синове. Восьмирічне мовчання сивочолого чоловіка завдавало нестерпних мук і Петру. Відколи у Крим прийшла рашистська чума, він залишився з родиною. Батько дружини, афганець-каліка, доживав віку. Рани не давали спокою. У такому стані його не варто було транспортувати. До того ж, і невістка була при надії. Усі, хто не перейшов на материкову Україну, а таких залишилося п'ятеро, вирішили створити рух опору. Розуміли військові, наскільки це було небезпечно, однак жили надією, що Крим повернуть. І п'ятірка сміливих докладала чимало зусиль для цього. Ось і зараз Петро відпочивав після складної успішної операції. Не було й дня, щоб він не згадував рідних, але не тривожив, щоб не наражати на небезпеку.

– Приїду після перемоги, все поясню, – розмірковував, щоразу вселяючи в душу надію. – Але так хочеться побачити, пригорнути матір. Дочекайтеся, – робив посил через море.

... Не дочекалася ...

Мама Павця молилася. Раптом загуркотіло. Серцем відчула недобре. Підвелася. На порозі стояв запроданець Василь і два солдати.

– Бабо, де Павло? – вишкірився на неї. – Не сховається.

– І чого б то він ховався? – відчуваючи страх за сина, сміливо глянула у вічі ворогу. – А нащо він тобі здався?

– Маємо його дещо розпитати, – відповів, не змінюючи нахабний тон. – А Петро коли навідається? – продовжував. Він підійшов ближче до жінки, підсунув табурет і присів навпроти.

– Народила ворогів. Ось і прийшов час розплати, – словами допікав.

– Нема Павла, виїхав. А Петро на ворожому боці zostався, – ствердно відповіла.

– Помиляєшся, бабо. Петро в партизанку подався, – визвірився. – Маємо точну інформацію, так що не бреш, стара. А Павла ще вчора бачили, коли він з лісу виходив.

– Та ти трохи притупи гонор, Василю. Я народила героїв, а твоя мати – покруча, – сміливо проказала, відчуваючи, як звістка про Петра радісним струмом прошмигнула тілом. – Мої сини-онуки рідну землю боронять, а ти лижеш чужий чобіт.

Жінка не встигла доказати, як озвірілий зрадник підскочив як ужалений й ударив стареньку. Вона посунулася на бетон. Він безжалежно лютував, чобітьми вибиваючи злість.

Павці здалося – кінець. Скільки тривали тортури, вона не знала. Опритомнівши, побачила, що ворогів не було. У підвалі залишилися розкидані речі. Усе шкереберть. Біля голови лежав шматок хліба, з якого врізала скибу сусіду Дмитрові, дідові цього покруча. Рукою потягнулася до кусня, узяла й поцілувала. Силилася підвестися. Однак ворожий чобіт добряче погуляв по тілу.

– Дарма, я ще не таке переживала, – кинула поглядом по підвалу, щоб знайти, на що обіпертися.

– Матусю, – прозвучало на порозі синове, – що з вами? – кинувся Павло до старенької.

– Ось і моя опора, – промовила, усміхаючись закривавленим ротом.

Син, узявши матір на руки, поклав на тапчан.

– Павлику, Петрик не зрадник, він партизанить. Він не зрадник, він наша гордість, – самими вустами промовила жінка. – От гаспид. Останнього зуба позбавив, – намагалася жартувати старенька.

– Хто тут був? – стурбовано запитав Павло, обтираючи закривавлене обличчя матері.

– Покруч з орками. Тебе шукали, за Петра питали.

– Василь? – уточнював.

– А ти звідки знаєш? – здивовано звела брови.

– Та ми на нього оголосили «сафарі». Постійно вислизає. Дарма, недовго йому ряст топтати, – прокручуючи ситуацію, замислено проказав. – Він і в школі був слизняком. Треба було й тут із ним зустрітись? А в мене добра новина. Наші в контрнаступ пішли, звільняють села. Скоро й ми будемо їх зустрічати.

– Бережіть себе, сини. Й Андрійко хай міцно стоїть на Сході. То українська земля. А мені час.

Жінка потягнулася до сина, який схилився й ніжно цілував спрацьовані материнські руки.

Лагідно погладила голову, припорошену памороззю: «Бережи себе. Нелегка путь до мирного неба. Мусимо ...». Вона зробила зусилля, щоб повернутися.

– Допоможи, бо щось неповоротка стала, – попросила.

Син обережно поклав матір на лівий бік.

– Вимолила, – промовила жінка й замовкла.

Павло відчував: щось має статися. Коло серця пекло.

Збираючи по підвалу розкидане, помітив, що місце, де стояла ікона, порожнє.

– От, сук*, найдорожче вирвали: родинний оберіг, – чортихнувся. Поглянув у бік матері.

– От будуть переживати, – підійшов ближче до тапчана. Узяв коц, щоб прикрити стареньку. Нахилився. Зауважив, що мама не відреагувала.

– Не будуть, – обпекло мозок. – Відпереживали. Розв'язали руки.

Він присів на тапчан. Сльози покутою згорьовано стікали по щоках. Розпач чайкою кигикнув по підвалу. Однак то була миттєва слабкість. Він підвівся й подався готувати подорож матері Павці в останню путь.

Вічність.

Галина Гузовська-Корицька. Запоріжжя, травень, 2022.